

переклад елементів слова з мови-продюцента мовою-реципієнтом. Калька також буває повною або частковою.

Повна калька — це послідовний переклад усіх елементів слова з мови-продюцента.

Терміоеlementи: *екран* [écran], *еталон* [étalon], *кадр* [cadre], *каскад* [cascade], *код* [code], *фільм* [film] адаптовано майже без фонетичних та граматичних змін.

Часткова калька — це переклад не всіх елементів слова, що надійшло з мови-продюцента.

Термін *анімація* [animatio] – суф. «-іон» в українській мові замінено на суф.

«-ція», у лексемі *касета* [cassette] в українській мові не збереглося подвоєння приголосних.

На сьогодні дослідження французьких запозичень у терміносистемі комп'ютерної інженерії та управління потребує доопрацювання. Автор даної статті має на меті детальніше дослідити термінотворення даної галузі, розвиток такої галузі як термінографія і звернути увагу на фахові франкомовні видання у галузі комп'ютерної інженерії та управління.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Бондар О.І.* Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоенгія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія: навч. посібник / О.І. Бондар, Ю.О. Карпенко, М.Лі Микитин-Дружинець – К.: ВЦ «Академія», 2006. – 368 с.;
2. *Васенко Л.А.* Фахова українська мова: навч. посібник / Л.А. Васенко, В.В. Дубічинський, О.М. Кримець. – К.: Центр учбової літератури, 2008 – 272 с.;
3. *Волошин В.Г.* Комп'ютерна лінгвістика: навч. посібник., – Суми: ВТД «Університетська книга», 2004. – 382 с.;
4. *Даниленко В.П.* Русская терминология. Опыт лингвистического описания. – М., 1977. – 247 с.;
5. *Д'яков А.С.* Основи термінотворення: Семантичні та соціолінгвістичні аспекти. / Д'яков А.С., Кияк Т.Р., Куделько З.Б. – К.: Видавничий дім «КМ Academia», 2000. – 218 с.;
6. *Процик І.* Українська фізична термінологія на зламі ХІХ – ХХ століть. – Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2004. – 252 с.;
7. *Короткий тлумачний словник: інформатика та обчислювальна техніка / В.П. Гондюл, А.Г. Дерев'яно, В.В. Матвеев, Ю.З. Прохур; [за ред. проф. Гондюла В.П.].* – К.: «Либідь», 2000. – 318 с.;
8. *Мацько Л.І., Кравець Л.В.* Культура української фахової мови: навч. посіб. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 360 с.

Савчук Є.О. (Київ, Україна)

Мовні жанри у Всесвітній павутині: методологічні основи класифікації

Богатство и разнообразие речевых жанров необозримо, потому что неисчерпаемы возможности разнообразной человеческой деятельности и потому что в каждой сфере деятельности целый репертуар речевых жанров, дифференцирующийся и растущий по мере развития и усложнения данной сферы.

(М. Бахтін)

У статті розглядається проблема класифікації мовних жанрів у мережі Інтернет та

піднімається питання уніфікації розрізнених генологічних класифікацій згідно єдиного формату.

Ключові слова: класифікація мовних жанрів, Інтернет.

В статье рассматривается проблема классификации языковых жанров в сети Интернет и ставится вопрос унификации разрозненных генологических классификаций согласно единому формату.

Ключевые слова: классификация языковых жанров, Интернет.

The paper envisages the problem of the linguistic genre classification in the Internet and raises the question of the unification of disparate genological classifications according to the same format.

Key words: classification of linguistic genres, the Internet.

Починаючи дослідження стану мови у кіберпросторі, необхідно звернути увагу на те, що Інтернет – це лише один з видів електронних мереж, які поряд з телефоном або телеграфом дозволяють людям спілкуватися та передавати масиви даних на великі відстані. Як і будь-який засіб комунікації, Інтернет - або як його ще називають «Всесвітня павутина», «Мережа», «Сітка», «Павутина», «Нет», «Інет» тощо [7; 53-54] – це складний технічний засіб, який складається з сотень технічних протоколів, наборів кодів, його функціонування підтримується величезною кількістю комп'ютерів, накопичувачів, незліченна кількість технічного персоналу слідує за його правильною роботою. Але на відміну від звичних нам засобів комунікації, Інтернет – це, по-перше, розгалужена знакова система, здатна до накопичення, довгого зберігання та навіть самостійного створення інформації, а, по-друге, неоднорідне середовище, у якому не простежуються логічні та послідовні закономірності функціонування елементів (наприклад, мови).

Виникнення Інтернету – революційний крок у історії людства, який складається з декількох етапів: появи преінтернету, власне створення концепту «всесвітньої павутини», що об'єднала розрізнені мережі, та розробки Веб 1.0 і Веб 2.0 – нових методик проектування комп'ютерних мереж. На початкових етапах розвитку значення Всесвітньої павутини для функціонування мови було незначним, але з розвитком технічних засобів, масовим упровадженням комп'ютерів у повсякденне життя та прогресуючою тенденцією глобального об'єднання засобів виробництва виникла необхідність в швидкому та зручному способі комунікації, який би поєднував у собі елементи пошти, телефону та телеграфу. Як і будь-яка міжособистісна комунікація, спілкування у мережі Інтернет відбувається завдяки природній мові, рівень використання якої постійно розширюється через впровадження нових технічних рішень. Таким чином на сучасному етапі розвитку – у мережах другого покоління – Інтернет перетворюється з засобу комунікації на соціальне середовище, особливості розвитку якого не завжди співпадають з еволюцією звичного нам соціуму.

У своїх дослідженнях ми не заглиблюватимемося у технологічні особливості функціонування Інтернету, але будемо змушені наводити чимало фактажу технічного спрямування, що пояснюється особливістю здійснення комунікації за допомогою комп'ютера. Важливість розуміння технологічних особливостей інтернет-комунікації

для філолога необхідне навіть тому, що жива мова в Інтернеті функціонує як набір команд, сформованих за допомогою бінарного ключа, який в залежності від встановленого програмного забезпечення може сприйматися або не сприйматися комп'ютером користувача, а відповідно й самим користувачем. Таким чином, ми досліджуємо одночасно похідну штучної знакової системи, функціонування якої неможливе без технічних засобів, та природну людську мову, існування і розвиток якої безпосередньо не залежить від жодного технічного пристрою.

Інтернет, як уже зазначалось, поєднує у собі елементи різних засобів комунікації, завдяки чому можна виділити декілька класів мовних явищ, які групуються в залежності від технології, на якій вони базуються, а саме:

1. стабільні одиничні явища (електронні листи, репліки на форумах);
2. стабільні масові явища (фільми, музика, електронні книжки, блоги);
3. нестабільні одиничні явища (репліки у чаті, розмова через комунікатор);
4. нестабільні масові явища (подкасти, інтернет-телебачення).

Кожне з цих явищ передається у мережі Інтернет за посередництвом конкретних інформаційних каналів, а саме [за 6; 51]:

1. гіперпосилання – шляхом автоматичного переходу на певний ресурс у мережі, де розміщено вже існуючу інформацію;
2. кореспонденції – за допомогою надсилання усього масиву даних;
3. передачі даних у реальному часі – шляхом надсилання обмеженої кількості інформації з загального масиву.

У залежності від типу каналу і технології, на якій базується конкретне мовне явище, його відносять до проявів [6; 65, 5; 26-66, 8; 22-37]:

1. синхронної комунікації – «тип комунікації, що відбувається у той самий момент часу, як в усній комунікації» [6; 65];
2. асинхронної комунікації – «тип комунікації, який не дуже відрізняється від звичної писемної комунікації» [5; 31].

Однак, дуже часто в конкретних комунікативних ситуаціях поєднується кілька типів мовних явищ, що ускладнює класифікацію комунікативних ситуацій і віднесення їх до відповідного мовного жанру (виділення таких ознак інваріанту комунікативної ситуації та комунікативної взаємодії в цілому, які б дали можливість охарактеризувати загальний масив мовних даних).

Проблема жанрової класифікації мовних явищ сягає корінням ще античних часів, коли виникли перші поетики, зокрема Аристотеля, який спробував розділити мову на стилі (високий та низький), відповідно ввівши в обіг поняття низьких (напр., комедія) та високих жанрів (напр., драма). До середини ХХ-го століття жанрова класифікація використовувалася в основному в літературознавстві, на позначення жанру «як типу літературного твору, що відокремлюється за його належністю до певного літературного роду, а також на підставі переважної естетичної ознаки, обсягу та загальної структури» [3; 107]. Науковий переворот у розумінні поняття мовного жанру зробив у 1952-53 роках (у незавершеній статті «Проблеми речевих жанрів») відомий російський літературознавець Михайло Бахтін, «який першим усвідомив, що традиційна концепція літературних жанрів, сформована ще Н. Буало, не задовольняє умовам розуміння діалогічної природи художньої творчості» [4; 617]. Власне М. Бахтін першим запропонував поняття мовного жанру на позначення типів висловлювань, які об'єднані «трьома моментами – тематичним змістом, стилем і композиційною будовою» [1; 428].

Суперечним моментом у теорії Бахтіна є накладання форми мовних жанрів на висловлювання. Цю проблему частково вирішив у пізніших наукових працях сам учений, увівши поняття первинних та вторинних мовних жанрів (вторинні жанри можуть уміщувати первинні жанри, наприклад, діалог у романі).

Інше розуміння класифікації комунікативних ситуацій з огляду на відмінне від теорії Бахтіна теоретичне підґрунтя пропонує Т. ван Дійк, упроваджуючи поняття жанру дискурсу на позначення простих та складних (тобто тривалих, інколи розірваних і розтягнутих у часі одиниць, які об'єднані незмінністю комунікатив, намірів, стратегій мовців, типів їхньої взаємодії і стилів мовлення тощо) мовленнєвих подій.

На даний момент не існує однієї усталеної системи мовних жанрів, що існують у мережі Інтернет. Загалом проблема типології мовних жанрів і досі залишається дискусійною та складною, що підтверджується в дослідженнях як уже згаданих нами М. Бахтіна та Т. ван Дійка, так і не названих досі Н. Артунової, Т. Винокур, Т. Шмельової, С. Плотнікової, М. Кожиної, Ф. Бацевича, М. Федосюка, А. Вєжбіцкої, С. Гаїди, Т. Добжинської та інших.

Вирішення її лежить, на нашу думку, у зміні методологічних основ самої класифікації. Так, наприклад, розглядаючи будь-яке наукове дослідження, як загально лінгвістичне, так і більш тісно пов'язане з лінгвістичною генологією, можна дійти висновку, що усі вони базуються на виділенні особливостей (найчастіше, це одна особливість) конкретних явищ та протиставленні їх одне одному на конкретному рівні, тобто використовуючи принципи ієрархічної класифікації.

Ієрархічний метод класифікації в сучасній нам формі зародився не пізніше початку XIX ст., а найбільш масово почав використовуватись у середині XX ст. століття для уніфікації статистичних даних у рамках Ліги націй та ООН усіма їх країнами-учасниками. За домовленістю між ними, будь-який ієрархічний класифікатор повинен виконувати три вимоги:

1. класифікаційні групи, що знаходяться на одній сходинці класифікатора, не повинні перетинатися, тобто вміщувати аналогічних понять;
2. на кожній сходинці класифікатора для розподілу групи повинна використовуватись тільки одна ознака;
3. після поділу на групи не може залишитись неподільного залишку, тобто усі об'єкти повинні бути розподілені до конкретних груп на певному рівні.

Нижче для демонстрації особливостей ієрархічного методу класифікації ми наведемо дві найпопулярніші спроби класифікації мовних жанрів у мережі Інтернет, що існують відповідно в польському та американському мовознавстві.

Так, Ян Гжєня виділяє [6; 152] 13 окремих жанрів: дошку оголошень, блог, інтернет-довідник, електронний формуляр, текстові ігри, каталог сторінок, коментар, книгу відвідувачів, електронний лист, розмову (чат), копірайтинговий припис, візитні дані, теми на форумах (в дискусійних групах). Девід Крістал [5; 11-15] у свою чергу виділяє усього шість жанрів («інтернет-ситуацій»): електронна пошта, чат-групи, віртуальні світи, веб-сторінки, розмови через комунікатори та блогінг.

Кожна з цих класифікацій дворівнева: на першому рівні йде поділ за функціональними стилями мови, а на другому за функцією мовця (на жаль, неможливо чіткіше виділити ознаку, адже жоден з авторів не надав опису методологічних принципів своєї класифікації).

На нашу думку, не зважаючи на їхнє широке використання, жодна з цих

класифікації не відповідає часу, адже, як зазначає сам Крістал: «Швидкі технологічні зміни спровокують, без сумніву, нову ситуативну різноманітність, яка призведе до швидкого «старіння» будь-якої класифікації» [6; 10]. Такими власне змінами стало введення у 2005 році нової методики проектування комп'ютерних мереж – Веб 2.0, яка відрізняється від попереднього стандарту (Веб 1.0) такими функціями (вибірково за [12]:

1. **функції користувача:**
  - 1.1. користувач виступає співрозробником, а не пасивним «озером»;
  - 1.2. читач стає співавтором, а не простим адресантом текстів;
  - 1.3. користувачі об'єднуються у співтовариство;
2. **функція контенту** (мовного наповнення ресурсу):
  - 2.1. автоматичне поповнення загальнодоступних баз даних за рахунок включення контенту користувачів без необхідності отримання доступу до нього або оплати;
  - 2.2. дані організуються фолксономічно (відсутні рубрики, інформація перемішується);
  - 2.3. створюються автоматичні двосторонні гіперпосилання в текстах;
  - 2.4. **форма представлення інформації – блоги;**
  - 2.5. сайт набуває динамічних характеристик;
  - 2.6. адреса має мікроелемент контенту;
  - 2.7. джерело нової інформації – колективний розум;
  - 2.8. введення інтерфейсу для роботи з даними по всій мережі;
  - 2.9. для сприйняття контенту не потрібно відвідувати сайт, існує можливість читати RSS-стрічки;
3. **функція подій:**
  - 3.1. взаємодія між користувачами, додавання нових властивостей події, створення спільного контенту кожним учасником;
  - 3.2. самообслуговування, яке засноване на партнерській архітектурі сервісу – сервіс виступає лише посередником між користувачами, які використовують ресурси одні одних;
  - 3.3. невелике за об'ємом, але часте оновлення інформації

Ці суттєві відмінності Веб 2.0 не були враховані ані Крісталом, ані Гженею у їхніх класифікаціях, що пояснюється відсутністю у них відомостей про цю нову методику конструювання комп'ютерних мереж, адже дослідження Крістала видавалось у двох редакціях – 2001 та 2006 років, а Гжені – 2006 року, при цьому перша згадка про Веб 2.0 датується 30 вересня 2005 року [13].

Найактуальнішою нині можна вважати класифікацію Яна Шмідта, яка, хоч не є повною мірою лінгвістичною, проте дає підґрунтя для наукових роздумів. Так, Шмідт виділяє: особисті та загальнодоступні тексти приватних осіб, професійно розроблені загальнодоступні тексти, тексти інформативного та наукового характеру, поклавши в основу тільки одну ознаку – стильову особливість комунікативної ситуації [8; 105-174].

На нашу думку, для створення ієрархічної лінгвістичної класифікації мовних жанрів у мережі Інтернет слід звернути додаткову увагу на важливий критерій – форму прояву мовних явищ: синхронну або асинхронну. Врахувавши цю особливість, а також такий критерій, як наявність чітко визначеного автора (авторів), усі мовні явища можна розділити на два класи з підкласами:

1. комунікація у реальному часі:

- групова комунікація у реальному часі,
  - індивідуальна комунікація у реальному часі;
2. комунікація без чіткої часової залежності:
- приватна комунікація без чіткої часової залежності,
  - ділова комунікація без чіткої часової залежності,
  - інформаційна комунікація без чіткої часової залежності.

У нашій спробі класифікації жанрової структури мовних явищ у мережі Інтернет ми використовуємо поняття «комунікація» у значенні «специфічна форма взаємодії людей у процесах їхньої пізнавально-трудова діяльності [2; 556], яке ані заперечує, ані дублює поняття «жанру» як «єдності формальних і змістових особливостей тексту» [2; 396]. Навпаки поняття «комунікація» у цьому випадку доповнює поняття «жанр», адже прояви конкретних мовних явищ у кіберпросторі принципово відрізняються від відповідних явищ у реальному світі як через фізичну відстань між адресатом (сервером з даними) і адресантом, так і через умови і засоби їхнього розповсюдження.

У Веб 2.0 кожний користувач має можливість шляхом коментування та фільтрування віднаходити необхідну йому інформацію, тобто в Інтернеті відбувається постійний діалог між адресатом (-тами) та адресантом (-тами). Технічно цей процес забезпечують системи миттєвого обміну повідомлень, комунікатори та технічні платформи, які можуть взаємно інтегруватись.

Повертаючись до запропонованої нами класифікації, слід навести приклади конкретних жанрів та охарактеризувати їхні відмінності. Видається зрозумілим, що індивідуальна комунікація у реальному часі (ІКРЧ) відрізняється від групової (ГКРЧ) наявністю більше ніж одного адресанта. Прикладами ІКРЧ є приватні чати, служби миттєвого обміну повідомленнями і комунікатори, які хоча й наділені можливістю активації групової відео- або аудіоконференції, все ж найчастіше використовуються з метою індивідуальної комунікації; прикладами ГКРЧ – віртуальні світи, публічні чати, подкасти, онлайн-радіо і ТБ.

Комунікація без чіткої часової залежності – це головним чином блогінг, тобто створення повідомлень, які зберігаються у зворотному хронологічному порядку і які можна прокоментувати. До блогінга відноситься як написання електронних листів, участь у форумах або дискусійних групах, ознайомлення з наповненням інтернет-порталів, створення вікі баз даних, так і власне створення блогів. Усі ці види діяльності функціонально не відрізняються один від одного, адже кожен з них – це суміш розмови і *strictly* інформативного наповнення [10; 245-252].

Необхідно дуже чітко усвідомлювати різницю між блогінгом у широкому розумінні, тобто діяльністю зі створення, ознайомлення, коментування будь-якого мовного матеріалу у процесі комунікації без чіткої часової залежності, так і блогінгом у вузькому розумінні, тобто веденням індивідуальних, корпоративних блогів та онлайн-журналістикию.

Різниця між комунікацією в реальному часі та комунікацією без чіткої часової залежності полягає у технологічних особливостях відтворення переданої від адресанта до адресата інформації. Перший тип проходить шляхом безпосередньої передачі сигналу з терміналу (комп'ютера, комунікатора тощо) адресанта до терміналу адресата, другий – шляхом запису переданої від адресанта інформації на сервері з можливістю доступу до неї адресата. Таким чином, комунікація у реальному часі не

може бути повноцінно досліджена, адже неможливо легально отримати доступ до приватної інформації, яка не записується на серверах. Комунікація без чіткої часової залежності у свою чергу може бути досліджена різними способами, адже у більшості випадків доступ до цієї інформації відкритий. Спроби порівняння зазначених двох типів мовних жанрів в Інтернеті з усним мовленням та письмом видається недоречним, адже такий тип порівняння не буде повністю науковим. Це пояснюється тим, що у кожному випадку (навіть при передачі голосу) комунікація у Всесвітній павутині відбувається шляхом передачі пакетів даних – записаних у певній послідовності математичних кодів з наданим їм особливим окремим значенням – завдяки мультикопіюванню їхнього вмісту на проміжних серверних вузлах і подальшій передачі за рахунок підсилення сигналу. Таким чином, процес комунікації за допомогою Інтернету не схожий на жоден з природних способів передачі мови.

На нашу думку, використання ієрархічного методу класифікації мовних даних не відповідає часу та потребам сучасної лінгвістики. Це пояснюється як незручністю для розподілу за підкласами великої кількості складових, для характеристики яких можна дібрати більше, ніж 5 ознак, так і самою особливістю класифікатора. Неможливість врахувати на одному рівні декілька ознак змушує вдаватися до штучного розподілу великого монолітного класу комунікативних ситуацій на декілька (а то й декілька десятків) підкласів, що ускладнює класифікацію. Ще однією негативною стороною ієрархічного методу є те, що дослідники, виділивши одні й ті самі ознаки об'єкта класифікації, отримують у результаті незалежних досліджень різні класифікаційні моделі, а це в свою чергу, у контексті сучасних лінгвістичних досліджень, породжує велику кількість суперечностей та проблем з огляду на відсутність багаторазового підтвердження моделі. За приклад можна взяти хоча б уже наведені нами класифікації Я. Гжені, Я. Шмідта та Д. Крістала, кожна з яких, хоч і побудована на основі стильової диференціації текстів як основної її ознаки, але суттєво відрізняються одна від одної.

Нам видається очевидним, що необхідно також підкреслити таку особливість лінгвістичних досліджень, як аксіоматичну впевненість у тому, що мовний жанр – це похідна стилю мови. Така впевненість лінгвістів пояснюється історичним розвитком стилістики та лінгвістики загалом і виводиться із розуміння жанрів античними філософами як форм вираження трьох стилів мови.

Прикладом некоректності такого твердження може служити хоча б порівняння електронного листа (e-mail) або блога та газети. Як відомо, жоден з лінгвістів не виділяє газету як окремий мовний жанр, розбиваючи існуючу в ній інформацію на дрібніші частинки (статті, оголошення, інтерв'ю, рекламні макети тощо). Електронні ж листи та блоги більшість мовознавців характеризують як окремі мовні жанри. Це пояснюється тим, що дослідники розглядають їх як «мережеву мутацію добре відомих за межами Інтернету жанрів» [11; 186], зокрема особистих щоденників та листів. Ми не можемо погодитись з такою тезою, адже конкретний блог або електронний лист може мовно і стилістично не вписуватись в такі мовні жанри, як особисті щоденники та листи.

Для прикладу проаналізуємо декілька електронних листів*.

Перший та другий приклад електронного листа належить до розмовно-

---

* Аналізується виключно особиста кореспонденція автора статті, адже неможливо законним чином отримати доступ до електронної кореспонденції третьої особи.

побутового стилю мови, оскільки вони:

- мають високу конститутивність – ситуація, що описується зрозуміла для адресата і адресанта, але не буде сприйнята третьою особою: *bardzo mile wspominam czas spedzony u was w Kijowie; bardzo cie przepraszam, ze sie dopiero teraz odzywam; wyslalismy wszystko 3 tygodnie temu listem poleconym;*

- вияв певної почуттєвості, емоційності співрозмовників: зменшувально-пестлива форма прощання (*pozdrawiam cie sieplutko*), звертання та підпис коротким іменем (*Zenio, Aga*), емотикон, що символізує радість (=)).

- стислий обмін думками між адресатом і адресантом: - *Witam Pana, wyslalismy wszystko jeszcze 3 tygodnie temu. – Sprawdzalem w naszym sekretariacie... Nic nie przyszlo.*

Третій та четвертий приклади електронного листа належать до публіцистичного стилю мови (рекламного підстилю), адже їм характерна:

- велика кількість метафор та евфемізмів (*tydzien dobrych cen zamiast promocja*)

- зміна значень слів (*Nocne zakupy*)

- діалоговість (*Zapraszamy na, dostaniesz ... 15% rabatu, zobacz książki*)

П'ятий приклад електронного листа належить до офіційно-ділового стилю мови, оскільки характеризується наступними особливостями:

- безособовість (*Uprzejmie informuje, ze w sprzedazy zagranicznej klient rowniez ponosi koszty przesyłki*)

- однозначністю (*Zamowione pozycje zostana wyslane w ciagu 7 dni roboczych od momentu otrzymania naleznosci*)

- комунікативністю/загальною доступністю (*Bardzo prosze wybrac sposob wysyłki oraz zadeklarowac sposob zapłaty wowczas przesle okreslony dokument*).

З огляду на наведений аналіз важко стверджувати, що електронні листи – це жанр, мовне наповнення якого відноситься до розмовно-побутового стилю. Таким чином можна поставити під сумнів твердження С. Гайди про співвіднесеність мовних жанрів, що існують у мережі Інтернет, з їхніми позамережевими еквівалентами, а також традиційну теорію мовних жанрів М. Бахтіна, адже у такому випадку необхідно було б «розділити» електронного листа на менші жанрові одиниці, як це відбувається у випадку з газетою.

Для вирішення поставленої нами проблеми несумісності нових мовних жанрів з існуючою традицією, необхідно, на нашу думку, змінити методологію класифікації мовних жанрів, адже, як зазначалось раніше, ієрархічна класифікація дещо неадекватно демонструє усе різноманіття мовних жанрів. Ми вважаємо, що адекватнішим методом жанрової класифікації може стати фасетний метод, робота з яким має дві особливості:

- фасети (особливий набір характеристик) не повинні накладатись один на одного;

- до складу класифікатора повинні входити тільки ті фасети, які дозволяють вирішити конкретні завдання.

Для створення адекватної фасетної класифікації, на нашу думку, слід використати диференційні ознаки, виділені М. Бахтіним, М. Федосюк, Т. Шмельовою та Ф. Бацевичем, а саме: високі – офіційні – фамільярні, стандартизовані – вільні, усні – писемні, монологічні – діалогічні, елементарні – комплексні, одноактні – багатоактні,

фактичні – інформативні, чисті жанри – синкретичні жанри тощо, а також додати декілька, виділених нами ознак, а саме: індивідуальність – колективність, залежність – незалежність від часу. Також слід згадати про стиліові особливості, не створюючи жорсткої залежної структури, а виділивши їх як окрему ознаку кожного мовного жанру.

Таким чином, зникає необхідність у створенні складних ієрархічних структур, а нові жанри легко можна вписати в існуючу парадигму. За допомогою фасетного методу класифікації усі комунікативні ситуації в мережі Інтернет можна звести усього до декількох нових жанрів. Також дуже чітко можна прослідкувати розподіл характерних особливостей мовних жанрів, що дозволить більш ефективно аналізувати мовний матеріал. За допомогою фасетного методу вже ведуться спроби машинної класифікації мовних жанрів у мережі Інтернет [14], що додатково підтверджує ефективність цього методу класифікації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Бахтин М.М.* Проблема речевых жанров // Бахтин М.М. Литературно-критические статьи. М.: Художественная литература, 1986. – С. 428-472; 2. Большой энциклопедический словарь. – Санкт-Петербург: Норинт, 1997. – 1456 с.; 3. *Кожин В. В.* Жанр литературный // Литературный энциклопедический словарь. – М.: Советская энциклопедия, 1987. – 752 с.; 4. *Селіванова О. О.* Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник. – Полтава: Довкілля – К., 2008. – 712 с.; 5. *Crystal D.* Language and the Internet. 2nd edn. – Cambridge: CUP, 2006. – 316 p.; 6. *Grzenia J.* Komunikacja językowa w Internecie. – Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2008. – 180 s.; 7. *Sherman J.* The History of the Internet. – London-Toronto: Franklin Watts, 2003. – 64 p.; 8. *Schmidt J.* Das neue Netz. Merkmale, Praktiken und Folgen des Web 2.0. – Konstanz: UVK, 2009. – 214 Seiten; 9. *Schmidt J.* Weblogs: eine kommunikationssoziologische Studie – Konstanz: UVK, 2006. – 202 Seiten; 10. *Sikora A.* E-mail – między listem a rozmową // Tekst w sieci. – T.I. – Warszawa: WAIp, 2009. – S. 245 – 252; 11. *Witosz B.* Genologia lingwistyczna: zarys problematyki. – Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2005. – 258 s.; 12. <http://www.oreillynet.com/pub/a/oreilly/tim/news/2005/09/30/what-is-web-20.html>; 13. http://ru.wikipedia.org/wiki/Be6_2.0; 14. http://download.yandex.ru/company/yandex_on_blogsphere_spring_2009.pdf.

Od: Surdyka, Agnieszka Joanna
Przedmiot: Email nemá žádný předmet
Datum: 21.5.2009, 22:27

Další akce...

Zemio,

bardzo cie przaszpraszam, że sie dopiero teraz odzywam! przez ostatnie tygodnie bylam strasznie zalazona, z powodu czego sie chyba tez rozchorowalam i prawie dwa tygodnie lezalam w lozu. mam nadzieje, że u ciebie sie wszystko dobrze uklada, pozdraw twoja mamie. bardzo mile wspominam czas spedzony u was w Kijowie... mamny trzy osoby z Ukrainy na pietrze w akademiku, czesto jak je widze, to przypominaja mi czas spedzony z Viktoria i toba... =)

pozdrawiam cie cieplutko.

Ag

Od: Wydawnictwo Naukowe PWN <mailing+2009-12-28np@e-pwn.pl>
Przedmiot: Tydzień dobrych cen
Datum: 28.12.2009, 21:33 - wczera v 21:33

Další akce...

 WYDAWNICTWO NAUKOWE PWN SA 28 grudnia 2009 – 3 stycznia 2010

Tydzień dobrych cen
 Pełna oferta promocji tygodnia: <http://zakuparnia.pwn.pl/dobrotewie/12814/promocje-tygodnia.html>

Zabierz książkę ze zniżką na fine-book.pl <http://www.fine-book.pl/>

Podane ceny i promocyjne obniżki wydrukowane w sklepie Internetowym WPN od dnia 28-12-2009 do dnia 03-01-2010 lub do wyczerpania zapasów. Szczegółowe warunki zakupów dostępne są pod adresem: regulamin

Wydawcy nie ponoszą odpowiedzialności za błędne dane cenowe. Dane cenowe mogą ulec zmianom w zależności od zmian cen w sklepach partnerskich. Jeżeli nie dysza sobie. Państwo otrzymacie najniższe ceny konkurencyjne, prosimy o wyrażenie się przy użyciu formularza lubo komentarza

Wydawnictwo Naukowe PWN Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, ul. Postępu 15, 02-676 Warszawa, zarejestrowana w Sądzie Rejonowym dla M. St. w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000067444, NIP: 526-01-92-239, kapitał zakładowy/kapitał realny: 4.230.606 złotych

www.pwn.pl, infolinia 0 801 33 33 88, fax: (0-22) 69 54 179

Od: Esprit <esprit@ultimatemafashion.pl>
Předmět: Nocne Zakupy w sklepie ESPRIT!
Datum: 3.7.2009, 13:20

[Odpovědět](#) [Odp. všem](#) [Přeposlat](#) [Tisk](#) [Smaž](#) [Smaž jako SPAM](#) [Další akce ...](#)

Zapraszamy na Nocne Zakupy w sklepie **ESPRIT** w C.H. Magnolia Park!

Tylko 03.07.2009, w godz. od 20:30 do 24:00, przy zakupie min. 2 sztuk otrzymasz 15% rabatu.

Wrocław, C.H. Magnolia Park, ul. Legnicka 58.

Od: Rostkowska Mariola
Předmět: FW: Księgarnia internetowa PWN.PL - potwierdzenie zamówienia nr 181635
Datum: 22.9.2009, 14:04

[Odpovědět](#) [Odp. všem](#) [Přeposlat](#) [Tisk](#) [Smaž](#) [Smaž jako SPAM](#) [Další akce ...](#)

Szanowny Panie,

Uprzejmie informuje, że w sprzedaży zagranicznej klient ponosi również koszty przesyłki. W przypadku Pana zamówienia koszt ten wynosi 84 PLN droga ekonomiczna oraz 102 PLN priorytetem. Sposób płatności to karta kredytowa: VISA lub MasterCard ewentualnie przelew na wskazane konto (klient ponosi wszystkie koszty prowizji banków).

Bardzo proszę wybrać sposób wysyłki oraz zadeklarować sposób zapłaty wówczas przesyłam określony dokument. Zamówione pocztą zostanie wysłane w ciągu 7 dni roboczych od momentu otrzymania należności.

Serdecznie pozdrawiam

Mariola Rostkowska

Wydawnictwo Naukowe PWN SA
 ul. Postępu 18
 02-675 Warszawa
 tel. +48 (22) 69 54 174
 fax. +48 (22) 69 54 189

Самоїлова І. А. (Київ, Україна)

Деякі підходи до інтерпретації дериваційних відношень між значеннями полісемічного слова

У статті подано порівняльний аналіз найменувань семантичної похідності як типу деривації. Особливу увагу приділено спеціальним дослідженням останніх десятиліть, присвяченим питанням зміни семантичної структури слова.

Ключові слова: деривація, семантична деривація, словотворення, лексико-семантичний спосіб словотворення.

В статье дан сравнительный анализ наименований семантической производности как типа деривации. Особое внимание уделено специальным исследованиям последних десятилетий, посвященным вопросам изменения семантической структуры слов.

Ключевые слова: деривация, семантическая деривация, словообразование, лексико-семантический способ словообразования.

The article provides comparative analysis of semantic derivational nominations as a derivational type. Special attention has been paid to modern investigations in this field, focused on the problem of changes in the word semantic structure.

Key words: derivation, semantic derivation, word formation, lexico-semantic means of derivation.

Дослідження питань породження одних значень слів із інших спирається на чималий досвід, викладений у працях українських, російських та інших зарубіжних мовознавців. Полісемічне слово розглядають як певну дериваційну структуру, в якій окремі значення можна виводити одне з одного, тобто наявні твірне значення → похідне значення. Визнання в семантичній структурі слова дериваційних відношень свідчить про те, що в